

ZAR ARHIV HRVATSKE DOISTA NIJE OKLEVETAN?

Iz najnovije povijesti jednoga starog Arhiva — kao prilog nastojanjima za pravnu državu. U Zagrebu, u zgradi Šalata 11, nalaze se dvije institucije Medicinskog fakulteta: Zavod za anatomiju i Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku. Oba Zavoda koriste zajednički tavan. Na tavanu je bilo mnogo otpadaka — od ostataka namještaja, preko staklenih otpadaka do golubljih izmetima — jer je (zbog rupa) golubovima služio kao gnijezdo. Zavod za anatomiju organizirao je 1985. god. čišćenje tavana i o tome obavijestio Zavod za sudsku medicinu. U Zavodu za sudsku medicinu nitko nije znao da se u većoj količini bačenoga namještaja, staklenog krša, maltera, šute, pod većim naslagama nečistoće golubova nalazi i nešto negativna na staklenim pločama i plan-filmovima raznih slučajeva tretiranih u ovom Zavodu, pa je vanjskim radnicima angažiranim na čišćenju naloženo da, osim čitavih staklenih posuda, sve ostalo bace u smeće.

Kada su 5. srpnja 1985. god. radnici čistoće iznosili otpad iz zgrade i tovarili ga na kamion, slučajno je naišao fotograf Hrvoje Grgić i primijetio među smećem i ostatke fotografskih negativa na staklenim pločama. Tako je naišao i na kartonsku kutiju sa 11 komada staklenih ploča. Na njoj je stajao natpis pisan strojem »Kerestinec«. Pregledao je, zatim gotovo svih cca 300 komada negativa, te izdvojio sve ono što je on smatrao vrijednijim.

Među tim materijalima, u jednoj kesici s naznakom »redni broj 759« snimke iz Jasenovca nađeno je šest negativa (6 x 6 cm) snimaka koji su učinjeni 28. 6. 1945. dakle dva mjeseca nakon što je ovaj logor oslobođen, zatim tri negativa sa slikama ustaše dr. Milutina Jurčića (šefa ustaške policije — ravnatelja RAVSIGUR-a, uhapšenog u međusobnom ustaškom obračunu 1944. — u aferi Lorković—Vokić, te zaklanog od ruku svojih ustaša 12. 02. 1945.).

Dok je Grgić prebiraio po negativima, njemu se pridružio Gračan, podvornik Zavoda za anatomiju, izabirući također negative. Među tim otpadom Gračan je našao i četiri bronzane medalje (jedna se odnosi na Kongres povijesti medicine, održan u Zagrebu 1938; ostale su primjerci sličnog sadržaja).¹

Od nađenih negativa fotograf Hrvoje Grgić napravio je snimke i dao ih Inoslavu Beškero, novinaru zagrebačkog »Vjesnika«, ispričavši mu gdje i kako je do tih snimaka došao.

Novinar Bešker o svemu je odmah razgovarao s prof. dr. Duškom Zečevićem, predstojnikom Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku, i o tome 30. VI. 1989. (nedjelja) objavio u »Vjesniku« članak: »Kako to da su snimke završile na smetlištu? Njihov put iz arhiva Instituta do dvorišta na Šalati nije lako posve rekonstruirati. Znaju se samo posljednje etape: fotografske ploče, filmovi i fotografije izbačene su, zajedno s ostalim smećem, s dijela tavana koji se nalazi nad Zavodom za anatomiju. Njegov predstojnik, prof. dr. Vidko Rudež objasnio nam je da su povod za čišćenje tavana bili neki radovi koji su ondje izvođeni, ali i to da je već bio upozoren kako, u skladu sa samozaštitnim propisima, valja odande ukloniti sav zapaljiv materijal. Kako su u Zavodu za anatomiju znali da na tavanu nemaju ničega vrijednoga, nisu posebno ni pretresali smeće. No, kako su povijesni dokumenti dospjeli iz jednog krila zgrade, gdje je Zavod za sudsku

¹ Arhiv Hrvatske, br. 75.35—485/2—85, od 23. 7. 1985. Informacija koju je Republički komitet za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu, prosljedio Društveno-političkom vijeću Sabora kao svoj odgovor na zastupničko pitanje.

medicinu, na tavan drugog dijela zgrade? To nitko ne zna, kao što nitko ne zna ni zašto su uopće odnešeni sa tavana. Prof. dr. Zečević nas upućuje na profesore koji su Zavodom za sudsku medicinu upravljali prije tridesetak i više godina jer, kaže, u sadašnjoj generaciji za te dokumente nitko nije ni znao.² Prof. dr. Zečević je izjavio još i to da u sadašnjoj generaciji nitko od radnika Zavoda nije znao da na tavanu postoje navedene snimke.

Arhiv Hrvatske vodi u evidenciji Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku, ali u popisima arhivsko-registraturne građe Zavod nikada nije iskazivao predmetne snimke iz smetlišta na tavanu jer za njih nitko nije ni znao. Doslovce odmah nakon objavljivanja članka u »Vjesniku«, u utorak, 2. VII. 1985. ovlaštenu radnik Arhiva već je bio u Zavodu, započeo akciju (Izveštaj u registraturi Arhiva), te je već 15. VII. nalaznik Grgić predao Arhivu nađene negative (Primopredajni zapisnik od tog dana).

Nakon citiranog napisa u »Vjesniku« zastupnik Sabora SRH Milan Trnokop, na 46. sjednici Društveno-političkog vijeća Sabora, održanoj 17. srpnja 1985. postavio je u ime zastupnika-delegata SUBNOR-a slijedeće zastupničko pitanje: »Što je poduzeo Republički komitet za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu nakon što je u »Vjesniku« od 30. lipnja 1985. objavljeno da je dokumentacija o zločinima iz ustaškog logora Jasenovac — koja je bila pohranjena u Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu — dospjela na smetlište? Kako se čuva takva dokumentacija u organizacijama prema kojima Republički komitet za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu u okviru svoje zakonom i drugim propisima utvrđene nadležnosti ima određena ovlaštenja i obaveze?«³

U informaciji Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske od 23. 7. 1985. god. na temelju izvještaja Arhiva Hrvatske, između ostalog, navodi: »Među radnicima Zavoda nitko se ne sjeća kada je ovaj materijal odložen na tavan, no, kao terminus post quem non utvrdili smo 21. 10. 1947. godine jer je, naime, to datum koji nose najnovije snimke pronađene u ovom materijalu. U anketi od 2. 12. 1962. koju je proveo Arhiv Hrvatske, Zavod, s potpisom predstojnika dr. Palmovića, iskazuje da kod njih ne postoji nikakva foto-dokumentacija. Snimci žrtava Kerestince svakako su dragocjeni dokumenti i oni su u cjelini spašeni, sada pohranjeni u Arhivu Hrvatske.«⁴

Na sjednici Društveno-političkog vijeća od 24. srpnja 1985. na pitanje zastupnika Milana Trnokopa odgovorio je Republički komitet za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu kojem je pitanje bilo upućeno. Zastupnik je s odgovorom bio zadovoljan. O tome je korektno izvijestio zagrebački tisak.⁵

U objavljenom opširnem razgovoru Dejana Jovića, novinara zagrebačkog »Poleta«, s direktorom Arhiva Hrvatske Petrom Strčićem, u podnaslovu »Dokumenti s tavana i smetlišta«, nalazi se i ovaj odlomak: »Velik dio materijala od historijskog značaja vjerojatno se nalazi izvan arhiva. Nedavno je jedan fotograf sasvim slučajno na smetlištu pronašao vrijedne originalne negativne fotografije iz Jasenovca i Kerestince. Kako se to moglo dogoditi? Strčić odgovara: »Da, ja sam se za to odmah zainteresirao čim sam čuo. Zavod za anatomiju je čistio tavane. A takvih je tavana u Zagrebu bezbroj. Bacili su i dio dokumentacije, zajedno s nečistoćom. Oni koji su

² I. Bešker, Neobjavljene snimke zvjerstava. Svjedočanstva užasa. Vjesnik, XLV, 13581, Zagreb, 2. 7. 1985, str. 6 (4. izd.).

³ Sabor SR Hrvatske, Društveno-političko vijeće br. II—3859—85, od 18. 7. 1985; Delegatska pitanja. Vjesnik, XLV, 13597, od 18. 7. 1985.

⁴ Vidi bilješku 1.

⁵ Delegatska pitanja, Vjesnik, Zagreb, XLV, 13604, 25. 7. 1985, str. 3, izd. 3; Delegatski vjesnik, Zagreb, XI, 311, 1. 8. 1985, str. 22.

vidjeli te fotografije rekli su da se doista radi o dijelu građe iz Jasenovca i Kerestinca. No, to nisu sve unikati, jer su te fotografije već objavljene i poznate su, ali to ne opravdava propust. To se može dogoditi jer naša arhivska služba nije opremljena kako treba, ni prostorom, ni opremom, ni ljudima. Drugo, u našem društvu svijest o važnosti dokumenata još nije na visini. To je tragično i nedozvoljivo, ali se može shvatiti...⁶

Zagrebački dvotjednik »Ok« u podnaslovu svog napisa ističe — »Sasvim slučajno jedan je Zagrepčanin, zaljubljenik dokumentarne fotografije — tridesetogodišnji Hrvoje Grgić — prolazeći 28. lipnja 1985. godine Salatom ispred zgrade Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku zapazio u gomili za otpad kartonske kutije sa starim naljepnicama »Agfe«. Uzevši ih u ruke otkrio je u njima razne negative. Kad je kod kuće izradio negative, shvatio je da je pronašao nešto izuzetno.«⁷

A kako to »izuzetno« izgleda u interpretaciji beogradskog publicista Živorada Mihajlovića Šilje, na stranicama beogradske »Ilustrovane politike«: »U Saboru Hrvatske je pre desetak dana jedan delegat postavio pitanje kako se moglo desiti da Arhiv SRH proda zagrebačkoj Gradskoj čistotici dokumentaciju i arhivu o zločinima ustaša u logorima Jasenovac, Kerestinec, Gradiška i dr. Kako se moglo desiti da se taj materijal nađe na smetlištu, da ga počiste radnici zagrebačke Gradske čistoće?! »Polet«, zagrebački nedeljnik objavljuje na čitavoj stranici u svom posljednjem (julskom) broju slike i dokumente o zločinima ustaša u Kerestincu, nađenim na smetlištu. U naslovu stoji: Historija na smetlištu!«⁸

Još jednom se navedeni publicista na stranicama istog lista bavi ovom tematikom, usputno (u vezi s polemikom oko uloge Josipa Kopiniča):

»Zanimljivo je da M. Dodera ohrabruje P. Strčić, direktor Arhiva SR Hrvatske (to je isti onaj Arhiv čija se dokumentacija o zločinima ustaša u Jasenovcu, Kerestincu i drugim logorima našla na smetlištu!«⁹

Direktor Arhiva Hrvatske Petar Strčić u »Ilustrovanoj politici« demantirajući navode Živorada Mihajlovića Šilje, između ostalog, navodi:

»Konstatiramo da autor, u dva navrata, sasvim neodgovorno i zlonamjerno, javno kleveće radni kolektiv Arhiva Hrvatske, kojemu je, kao matičnom arhivu SR Hrvatske društvo upravo i povjerilo brigu i zadatak da uz sakupljanje, čuvanje, obradu i prezentiranje arhivske građe vrši i stručni nadzor nad radom regionalnih arhiva, te da im pruža stručnu pomoć. U arhivskim spremištima Arhiva Hrvatske, među trinaest kilometara polica dragocjene građe, nalazi se — štoviše — i dokumentacija Republičke komisije za utvrđivanje ratnih zločina. Da bi kleveta djelovala istinito, u njoj se spominje i delegatsko pitanje u Saboru SR Hrvatske i napis u »Poletu«. Međutim, niti u naznačenom pitanju, a niti u spomenutom napisu autor nije mogao naći temelje za svoju klevetu. ... U spominjanom napisu »Poleta« od 19. 7. radi se zapravo o intervjuu sa mnom kao direktorom Arhiva Hrvatske, uz koji je baš i objavljen dio fotografija sa spomenutih staklenih ploča. U odlomku s podnaslovom 'Dokumenti s tavana i smetlišta' upravo iznosim kako je prilikom čišćenja tavana Zavoda za anatomiju dio spomenute dokumentacije bačen zajedno s nečistoćom, ističući to kao negativan primjer.

⁶ D. Jović, Razgovor: Petar Strčić, direktor Arhiva Hrvatske. Tabu teme se izmišljaju. Polet, Zagreb, br. 322/323, 19. 7. 1985, 6—8.

⁷ A. Vojinović, Negativ povijesti, Oko, Zagreb, XIII, 349, 1—15. 8. 1985.

⁸ Živorad Mihajlović Šilja, Živ mi Doder da se čini govor. Ilustrovana politika, 1396, Beograd, 6. 8. 1985, str. 5.

⁹ Ž. Mihajlović Šilja, Neistine i psovački argumenti M. Dodera, Ilustrovana politika, 1398, Beograd, 20. 8. 1985, str. 5.

Činjenica jeste da nema traga u dokumentaciji da bi Arhiv Hrvatske, koji je osnovan 1643. godine, ikada dozvolio bacanje vrijedne arhivske građe. Činjenica jeste da su radnici Arhiva Hrvatske upravo u jubilarnoj godini pobjedonosnog završetka NOB-a i pobjede nad nacifašizmom na posebnoj svečanosti preko Gradske skupštine Zagreba javnosti predali rezultate svoga petogodišnjeg velikog istraživačkog pothvata. To su rezultati kapitalnog znanstvenog projekta »Dotrščina«, koji sadrži 122 knjige s preko 18.000 biografija žrtava fašističkog terora s područja grada heroja Zagreba, grada čiji su i sami stanovnici.

Izmišljanje te iznošenje i ponavljanje insinuuacije da su upravo ti i takvi radnici 'prodali zagrebačkoj Gradskoj čistoći' dokumentaciju o zločinima može imati za cilj jedino da uznemiri javnost, koja je opravdano najosjetljivija upravo kada je u pitanju dužan pijetet prema žrtvama okupatora i domaćih slugu te konstantna briga da se takvi zločini više nikada ne dogode. Te ponovljene klevete bez ikakva temelja imaju za cilj da naškode časti i ugledu kolektiva koji — nalazeći se u uočljivo nainepovoljnijoj spremišno-prostornoj i kadrovskoj situaciji od svih republičkih i pokrajinskih arhiva u Jugoslaviji — ulaže goleme napore da se za generacije koje dolaze sačuva sve ono što treba sačuvati...¹⁰

Javljujući se ponovno, Z. Mihajlović Šilja na stranicama istog lista navodi: »...oglasio se direktor Arhiva Hrvatske Petar Strčić, pokušavajući da demantuje da oni nisu bacili na smetlište dokumente o zločinima ustaša. Dokumente o ustaškim zločinima našao je jedan građanin Zagreba ispred zgrade ARHIVA. ... P. Strčić u svom 'demantiju' zaboravlja da napiše šta je ispod fotografija, nađenih na smetlištu, redakcija nedeljnika »Polet« napisala. On samo, uzgred, navodi nadnaslov »Istorija na smetlištu«. Dole čitko i jasno, na hrvatskom, piše da je te dokumente našao jedan građanin Zagreba ispred zgrade Arhiva! Meni je nedeljnik »Polet« poslužio kao dokaz, a i pomenuti intervju P. Strčića u istom listu. On izjavljuje da se u zgradi Arhiva nalaze i dva zavoda Medicinskog fakulteta u Zagrebu, kao SUSTANARI! Iz tih razloga voleo bih da P. Strčić odgovori:

Kada se ova dva zavoda (za sudsku medicinu i anatomiju) postali SUSTANARI ARHIVA?

Čiji je tavan zgrade ARHIVA sa kojeg su bačeni na smetlište dokumenti o ustaškim zločinima?

Jedino ste Vi, P. Strčiću, nadležni da odgovorite na ova dva pitanja (a ne ravnatelj sustanarskih zavoda) jer dokumenti o zločinima ustaša pripadaju istoriji i arhivu!

To je bolje nego da se gromopucateljno pozivate na radne ljude Arhiva.¹¹

Iz citiranog zastupničkog pitanja i odgovora za njega, te svih napisa o tome jasno proizlazi da dokumenti nisu nađeni ispred zgrade Arhiva, već ispred zgrade koju dijele Zavod za sudsku medicinu i Zavod za anatomiju, a tu zgradu ne koristi, niti je ikada koristio Arhiv. Dokumenti nisu bačeni s tavana Arhiva, već sa tavana zgrade spomenute dvije medicinske ustanove, u sasvim drugom — udaljenom — dijelu grada Zagreba. Osim toga, NE POSTOJI ZGRADA ARHIVA HRVATSKE. U 1985. god. Arhiv Hrvatske sastojao se od DESET (10) ZGRADA, međusobno znatno udaljenih, a neke su i izvan Zagreba. I danas, 1989. godine, ne postoji jedna, već osam zgrada. Očito je da Mihajlović to ne zna.

¹⁰ P. Strčić, Dogodilo se obratno. Arhiv Hrvatske nije bacio već je primio građu! Ilustrovana politika, 1408, Beograd, 29. 10. 1985, str. 5.

¹¹ Z. Mihajlović Šilja, Dokumenti na smetlištu, Ilustrovana politika, 1409, Beograd, 5. 11. 1985, str. 4. Riječi istaknute velikim slovima tako su napisane u navedenom tekstu.

A što stoji ispod fotografija u novinama »Polet«, na čiji se tekst poziva Z. Mihajlović Šilja? Sasvim drugo: »Fotografije koje objavljujemo na ovoj stranici imaju značaj dokumenta. Snimljene su prije nešto više od 40 godina u zloglasnim ustaškim logorima Jasenovcu i Kerestincu. Nekim slučajem, našle su se na smetlištu (radi se o negativima) i u našu redakciju ih je donio Hrvoje Grgić, naš suradnik. Fotografije govore dovoljno same za sebe i sve što želimo poručiti jest: ovakve negative (ili pozitivne) ne bacajte na smetlište; donesite ih u našu redakciju ili u neki od historijskih arhiva. Istina se ne baca u smeće.«¹²

Dakle, ništa ne stoji od onoga ondje što Mihajlović tvrdi. Cinjenično tvrđenje Živorada Mihajlovića Šilje neistinito je i sadrži sva obilježja krivičnog djela klevete. Te klevete, što ih trokratno tiskom pronosi, takve su naravi da škode ne samo časti nego i povjerenju neophodnom za obavljanje arhivske djelatnosti. Iz tih je razloga Arhiv Hrvatske podnio tužbu nadležnom Prvom opštinskom sudu u Beogradu, u uvjerenju da tako ne samo što štiti svoju čast već i doprinosi unapređenju društvenih pravila ponašanja i razvijanju osjećaja odgovornosti za javnu riječ u naš.

U svojoj tužbi Arhiv Hrvatske je ustvrdio da ono što je svojim napisima Živorad Mihajlović Šilja, novinar iz Beograda, počinio predstavlja školski primjer klevete iz čl. 92. stav 3 u vezi sa stavom 2 i 1 Krivičnog zakona SR Srbije.¹³

I što se događa? Prvi opštinski sud u Beogradu odbacio je tužbu Arhiva Hrvatske, (vidi prilog 1). Okrivljeni se branio da je on »samo reprodukovao ono što je saznao iz dnevne štampe«, a iz štampe je još saznao »da je u opštini 'Centar' u Zagrebu obrazovana radna grupa pri Opštinskom komitetu SK, koja je trebala da utvrdi šta je istina povodom pitanja delegata«. Zapanjujuće je da sud nije zahtijevao da pokaže te novine u kojima je to o radnoj grupi Komiteta pročitao, jer bi dobio odgovor da to nije istina, niti je Sud tražio od Mihajlovića da pokaže štampu iz koje je tobože »reprodukovao«, jer bi također utvrdio da ni to nije istina.

I još nešto. Izgleda naprosto nevjerovatno: sam Sud u obrazloženju rješenja tobože citira novinara I Beškera, pripisujući mu riječi iz inkriminiranog napisa okrivljenoga: »na deponij gradske čistoće«. Međutim, tih riječi u Beškera nema! Bešker naprotiv piše: »na Šalati... njihov put iz Instituta do dvorišta na Šalati«, a uopće ne spominje deponij gradske čistoće. I još jedna nevjerovatna stvar: beogradski Sud tobože citira zagrebački »Delegatski vjesnik« od 1. 8. 1985, dodajući tekst kojeg u navedenom napisu uopće nema: »i kako se moglo desiti da se ta dokumentacija Arhiva SR Hrvatske nađe na smetlištu«. Naravno, kada se na takav način utvrđuje materijalna istina, onda zacijelo »nema dovoljno dokaza da je okrivljeni osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optužbe« — kako je ustvrdio beogradski Sud.

¹² Vidi bilješku 6.

¹³ Član 92. (1) Ko za drugog iznosi ili pronosi štogod neistinito što može škoditi njegovoj časti i ugledu, kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do 6 mjeseci.

(2) Ako je delo iz st. 1 ovog člana učinjeno putem štampe, radija, televizije i drugih sredstava ili na javnom skupu, učinilac će se kazniti zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je ono što se neistinito iznosi ili pronosi takvog značaja da je dovelo ili moglo dovesti do teških posledica za oštećenog učinilac će se kazniti zatvorom od 3 meseca do 3 godine. Krivični zakon SR Srbije, Službeni glasnik SR Srbije br. 26/1977.

Uvjereni da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu zakona, te pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, Arhiv Hrvatske je, preko beogradskog odvjetnika Duška Borčića, uložio žalbu Okružnom sudu u Beogradu (vidi prilog 2).

U žalbenom postupku Okružni sud u Beogradu, svojim rješenjem Kž 3153/88, potvrdio je prvostepeno rješenje, isključio krivičnu odgovornost Živorada Mihajlovića za klevetu, te našao da nema ni elementa krivičnog djela uvrede!

Na drugostepeno rješenje Arhiv Hrvatske obratio se Javnom tužilaštvu SR Srbije radi podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti (vidi prilog 3). Republičko Javno tužilaštvo SR Srbije (KT2 br. 1012/88 od 20. 2. 1989.) nije našlo osnove za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti.

Time je okončani predmet odložen i stavljen uz ostale materijale u Arhivu Hrvatske što čine povijest ovoga starog, časnog Arhiva — odložen je da svjedoči o ovom našem više nego čudnome vremenu.

Arhivski radnici profesionalno su dužni štitići osobni integritet i dostojanstvo:

»Trajni je zadatak arhivskih radnika da s posebnom pažnjom potrebe društva što cjelovitijom informiranošću usklađuju s pravom pojedinca na zaštitu privatnog života, nepovredljivosti integriteta ljudske ličnosti i osobnog dostojanstva, primjenjujući načela morala socijalističkog samoupravnog društva, savjetnosti i poštenja i načela zabrane zloupotrebe prava.« (Član 200. Statuta Arhiva Hrvatske).

To je razlog više da im teško pada kada pojedni novinari shvaćaju slobodu tiska kao pravo da napadaju na slobodu i dostojanstvo ljudske ličnosti. Nekada je motiv za takvu rabotu nadmetanje u senzacionalizmu i skandalomanija, a nekada i politikanstvo. Jer, ako je istina da Arhiv Hrvatske, kojem je društvo povjerilo na čuvanje povijesnu građu, tu građu prodaje na otpad, a pri tom Izvršno vijeće Sabora Socijalističke Republike Hrvatske, koje imenuje njegova direktora, to tolerira — proizlazi da je to dokaz da najviši organ vlasti u ovoj Republici i njegov matični, državni Arhiv smišljeno i dogovorno uništavaju dokumente o genocidnosti hrvatskog naroda!

FRANO GLAVINA

P R I L O Z I

1.

Rješenje Prvog opštinskog suda u Beogradu K. br. 677/86.

PRVI OPŠTINSKI SUD U BEOGRADU, i to sudije Pešić Jovica kao predsjednik veća, sa zapisničarem Radić Biserkom, u krivičnom postupku protiv okr. Mihajlović Živorada zbog krivičnog dela iz čl. 92. st. 3. KZ SR Srbije, po privatnoj tužbi Arhiva SR Hrvatske od 10. 3. 1986. godine, dana 23. 3. 1987. godine doneo je

R E Š E N J E

Na osnovu čl. 438. st. 1. u vezi čl. 270. tačka 4. ZKP.

ODBACUJE SE privatna tužba Arhiva SR Hrvatske od 10. 3. 1986. godine, koja je podneta protiv okr. Mihajlović Živorada zbog krivičnog dela klevete iz čl. 92. st. 3. u v st. 2 1 1 KZ SR Srbije.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnim aktom od 10. 3. 1986. godine Arhiv SR Hrvatske preko punomoćnika stavio je na teret okr. Mihajlović Živorada izvršenje krivičnog dela klevete iz čl. 92. st. 3 u v. st 2 i 1 KZ SR Srbije.

Po prijemu Optužnog akta sud je našao da treba sprovesti pojedine istražne radnje u smislu čl. 436 ZKP, pa je i sproveo istražne radnje saslušanjem okr. Mihajlović Živorada, čitanjem članka objavljenog u listu »Ilustrovana politika« od 6. 8. 1985. godine, pod naslovom »Živ mi Doder da se čini govor« i članka od 20. 8. 1985. pod naslovom »Neistine i psovački argumenti M. Dodera«, članka od 29. 10. 1985. g. pod naslovom »Dogodilo se obratno«, čitanjem dopisa Arhiva Hrvatske od 23. 7. 1985. godine, Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku iz Zagreba od 19. 7. 1985. godine, članka objavljenog u listu »Vjesnik« od 2. 7. 1985. g. pod naslovom »Svjedočanstva užasa«, rubrike »Delegatska pitanja« iz lista »Vjesnik« od 18. 7. 1985. godine, i 25. 7. 1985. g., rubrike »Zastupnička pitanja« objavljenih u »Delegatskom Vjesniku« od 1. 8. 1985. g.

Okrivljeni Mihajlović Živorad je naveo da je u listu »Ilustrovana politika« u broju 1396 od 6. 8. 1986. g. napisao članak pod naslovom »Živ mi Doder da se čini govor« i u istom naveo da je u Saboru Hrvatske pre desetak dana jedan delegat postavio pitanje kako se moglo desiti da Arhiv SRH proda Zagrebačkoj gradskoj čistoći dokumentaciju i arhivu o zločinima ustaša u logorima Jasenovac, Kerestinec, Gradiška i dr., i kako se moglo desiti da se taj materijal nađe na smetlištu, da ga počiste radnici zagrebačke gradske čistoće. Dalje je naveo da je u istom listu u broju 1398 od 20. 8. 1985. g. napisao članak »Neistine i psovački argumenti M. Dodera« i naveo između ostalog da je to isti onaj Arhiv čija se dokumentacija o zločinima ustaša u Jasenovcu, Kerestincu i drugim logorima našla na smetlištu. Istakao je da je u ovim člancima samo reprodukovao ono što je saznao iz dnevne štampe, s obzirom da su svi listovi u to vreme objavili sadržaj ovog delegatskog pitanja, te da je on iz sredstava javnog informiranja saznao da je jedan delegat u Saboru Hrvatske postavio pitanje kako se moglo desiti da Arhiv SR Hrvatske proda zagrebačkoj čistoći dokumentaciju i arhivu o zločinima ustaša u navedenim logorima i kako je moguće da se taj materijal nađe na smetlištu. Naveo je da je ovakvim natpisom samo preneo ono što je kao pitanje postavio delegat u Saboru Hrvatske a da je iz raznih izvora saznao šta je i učinjeno sa ovom dokumentacijom, ali se prilikom pisanja predmetnih članaka rukovodio samo pitanjem ovog delegata i hteo je da se osvrne u tom smislu na rad direktora Arhiva Petra Strčića, a nikako članci nisu bili upereni prema Arhivu SR Hrvatske i u člancima nije tvrdio da je istina to što je napisao, već je samo preneo ono što je saznao iz drugih listova. Istakao je da prilikom pisanja predmetnih članaka nije imao nameru nikoga da vređa, omalovažava, a još najmanje nameru da govori neistinu i nije hteo da se upušta u to da li je to što je napisao istinito ili ne, već je samo preneo ono što je saznao iz sredstava informisanja kako bi upoznao čitaoca sa ovim delegatskim pitanjem, a da nije imao osnovanog razloga da sumnja da li je delegat stvarno postavio to pitanje ili ne, jer je u sredstvima javnog informisanja navedeno ime i prezime tog delegata i saznao je da je u opštini »Centar« u Zagrebu obrazovana radna grupa pri Opštinskom komitetu SK, koja je trebala da utvrdi šta je istina povodom pitanja tog delegata. Takođe je istakao da je ovakvo njegovo pisanje bilo samo informativnog karaktera radi upoznavanja javnosti.

Iz članka »Živ mi Doder da se čini govor«, proizilazi da je okrivljeni prilikom pisanja o ovom delegatskom pitanju se pozvao i na Zagrebački

nedeljnik »Polet«, te da je između ostalog u istom članku okrivljeni govorio i o dokumentaciji u slučaju Hebranga.

Iz dopisa Arhiva Hrvatske od 23. 7. 1985. g. koji je upućen Republickom komitetu za prosvetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu, proizilazi da je Arhiv Hrvatske odmah nakon napisala lista »Vjesnik« — članka »Svjedočanstva užasa« od 30. 6. 1985. g. obavio razgovore sa odgovarajućim licima u vezi prevoza predmetne dokumentacije na otpad i obavio razgovor sa Grgić Hrvojem fotografom koji je na otpadu otkrio predmetnu fotodokumentaciju.

Iz članka »Svjedočanstva užasa« koji je objavljen u listu »Vjesnik« od 2. 7. 1985. g. proizilazi da je autor predmetnog članka Bešker Irenoslav napisao da su dosad neobjavljene fotografije jasenovačkih ili kerestinačkih žrtava, njihovih unakaženih tela dospeli u uredništvo »Vjesnika«, jer su nađene slučajno — isčeprkane iz gomile smeća, sa hrpe na kojoj je bio stari nameštaj, odbačeni stakleni krš i dr. a da je iste našao jedan zagrebački fotograf na deponiji gradske čistoće.

Iz rubrike »Delegatska pitanja« objavljenih u »Vjesniku« od 18. 7. 1985. godine, proizilazi da je na sednici društveno-političkog veća delegat Trnokop Milan postavio pitanje: Šta je poduzeto posle napisa u »Vjesniku« od 30. 6. 1985. g. u kojem je izneseno da je dokumentacija o ustaškom logoru Jasenovac koja je bila pohranjena u Zavodu za sudsku medicinu dospela na smetlište i kako se uopšte čuva dokumentacija.

Takođe je u listu »Vjesnik« od 25. 7. 1985. g. delegat Crnokos Milan postavio pitanje šta je preduzeto nakon što je objavljeno da je dokumentacija o zločinima iz ustaškog logora Jasenovac dospela na smetlište.

Iz članka koji je objavljen u »Delegatskom vjesniku« od 1. 8. 1985. g. proizilazi da je Milan Trnokop u ime delegacije SUBNOR-a na sednici društveno-političkog veća 17. 7. 1985. g. postavio pitanje šta je bilo sa dokumentacijom o zločinima iz ustaških logora koja je pohranjena u Zavodu za sudsku medicinu i kako je dospela na smetlište i kako se moglo desiti da se ta dokumentacija Arhiva SR Hrvatske nađe na smetlištu.

Iz svega napred navedenog proizilazi da nema dovoljno dokaza da je okrivljeni Mihajlović Živorad osnovano sumnjiv za delo koje je predmet optužbe. Naime, iz svega navedenog proizilazi da je okrivljeni prilikom pisanja predmetnih članaka samo reprodukovao ono što je saznao iz sredstava javnog informisanja, a naime da je jedan delegat u Saboru Hrvatske postavio pitanje u vezi dokumentacije o ustaškim logorima i kako je ista mogla da se nađe na smetlištu, te da je okrivljeni to napisao samo radi informisanja javnosti o ovom događaju i o pitanju delegata i tako njegovo pisanje je informativnog karaktera. Naime, okrivljeni je iznosio činjenice za koje je saznao iz drugih sredstava informisanja i imao je osnovanog razloga da poveruje da je delegat stvarno postavio navedeno pitanje, jer je u sredstvima javnog informisanja o tome bilo pisano pre nego što su objavljeni predmetni članci okrivljenog i navedeno je puno ime i prezime tog delegata, kao i odgovori Republičkog komiteta za prosvetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu konkretnom prilikom okrivljeni je iznosio činjenična tvrdjenja do kojih je došao iz drugih sredstava informisanja i za koje je imao osnovanog razloga da poveruje da su istinita.

Sa svega iznetog sud je odlučio kao u izreci rešenje na osnovu čl. 438. st. 1. u vezi čl. 270. tačka 4. ZKP.

Zapisničar
Radić Biserka

Predsjednik veća-sudija
Pešić Jovica

PRAVNA POUKA: protiv ovoga rešenja dozvoljena je žalba Okružnom sudu u Beogradu u roku od 3 dana od prijema pismenog otpovratka rešenja a preko ovoga suda.

2.

Žalba Okružnom sudu u Beogradu na rješenje Prvog opštinskog suda.
K. br. 677/86

Ž A L B A

punomoćnika privatnog tužioca »Arhiv Hrvatske« na rešenje I opštinskog suda u Beogradu, K. br. 677/86, od 23. 3. 1987. godine

Zbog: bitne povrede odredaba krivičnog postupka
pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjeničnog stanja

Obrazloženje

Pomenutim rešenjem odbačena je privatna tužba »Arhiva Hrvatske« podneta protiv Zivorada Mihajlovića-Silje, zbog krivičnog dela klevete, iz člana 92. stav 3. u vezi stava 2. i 1. KZ SR Srbije.

Sud je načinio bitnu povredu, jer je pogrešno interpretirao navode okrivljenog u inkriminiranim člancima. Prvostepeni sud smatra da je okrivljeni samo preneo činjenično tvrđenje do kojeg je došao iz drugih sredstava informisanja. Međutim, upoređivanjem tekstova na koje se poziva okrivljeni kao na izvor informacija i tekstova koje je okrivljeni objavio, uočava se bitne razlike i to je upravo ono što i predstavlja elemenat krivičnog dela za koje se optužuje.

Prvostepeni sud navodi, kao nesporno, što u svakom slučaju i jeste a svi članci se nalaze u sudskim spisima, da je delegata u Saboru Hrvatske, Trnokop Milan, postavio pitanje »šta je poduzeto posle napisa u »Vjesniku«, od 30. 6. 1985. godine, u kojem je izneseno da je dokumentacija o ustaškom logoru Jasenovac, koja je bila pohranjena u *Zavodu za sudsku medicinu*, dospela na smetlište i kako se uopšte čuva dokumentacija«. Dakle, pomenuti delegata uopšte nije pomenuo da je ta dokumentacija bila čuvana u Arhivu Hrvatske, već da je bila pohranjena u *Zavodu za sudsku medicinu*«. Isto tako pomenuti delegat nije ni pomenuo da je Arhiv Hrvatske ovu dokumentaciju prodao gradskoj čistoći. Nasuprot tome, iako ni jedan list, koje navodi okrivljeni za izvor svojih informacija, nije drugačije interpretirao ovo delegatsko pitanje, okrivljeni u svom članku »Živ mi Doder da se čini govor«, objavljenom u listu »Ilustrovana politika«, navodi da je delegat u Saboru Hrvatske postavio pitanje: »kako se moglo desiti da Arhiv SRH *proda* zagrebačkoj gradskoj čistoći dokumentaciju i arhivu o zločinima ustaša u logorima Jasenovac, Kerestinec, Gradiška i dr.«. Dakle, okrivljeni iznosi neistinite tvrdnje da je Arhiv *PRODAO* tu dokumentaciju mada delegat takvo pitanje nije postavio niti je bilo koji list objavio takvu informaciju. Međutim, prvostepeni sud ovo ne uvažava, niti uočava da su svi ostali listovi naveli istinit podatak da je sva ta dokumentacija bila u *Zavodu za sudsku medicinu*, a ne u Arhivu Hrvatske.

Očigledno je da navodi iz odbrane okrivljenog, da je iz sredstava javnog informisanja saznao da je jedan delegat u Saboru Hrvatske postavio

pitanje kako se moglo desiti da Arhiv Hrvatske proda zagrebačkoj čistoći dokumentaciju, ne odgovara istini, jer niti je taj delegat to objavio. Sud je okrivljenom u više navrata ostavljao rokove da prezentira napise u kojima je ovako interpretirao delegatsko pitanje, ali okrivljeni to nije bio u stanju da učini. Utoliko je i neshvatljiv zaključak prvostepenog suda, jer u spisima nema podloge niti dokaza za takvo zaključivanje.

Prvostepeni sud ne daje obrazloženje u pogledu druge inkriminacije, koja se odnosi na napis okrivljenog u istom listu »Ilustrovana politika« br. 1398, od 20. 8. 1985. godine, u kome navodi za Arhiv Hrvatske da je »to isti onaj Arhiv čija se dokumentacija našla na smetlištu«. Ovde ponovo moramo istaći da je od početka u svim ostalim sredstvima informisanja jasno napisano da je dokumentacija pronađena i bačena na smetlište iz Zavoda za sudsku medicinu i da za nju Arhiv nije ni znao. Odakle onda tvrdnja okrivljenog da je to dokumentacija Arhiva Hrvatske? Jasno je da je tvrdnja neistinita i proizvoljna.

Očigledno je da je sve ovo uočio i prvostepeni sud, jer bi, u protivnom naveo i citirao list i napis iz tog lista u kome je navedeno onako kako to okrivljeni tvrdi. Pošto takvog napisa ni lista nema, sud je učinio bitnu povredu, jer je očigledna nesaglasnost između onoga što sud navodi u pogledu sadržine članaka i stvarne sadržine tih članaka. Na taj način je sud, istovremeno, nepotpuno i pogrešno utvrdio činjenično stanje, pa predlažemo da Okružni sud u Beogradu UKINE rešenje I opštinskog suda, K. br. 677/86 i spis vrati istom sudu radi ponovnog odlučivanja.

Beograd, 13. 5. 1987.

Pomoćnik tužioca,

3.

Rješenje Okružnog suda Beograd od 14. 11. 1988.

Kž. br. 3153/88

Okružni sud u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija Milića Petrovića, kao predsednika veća, Đorđa Katića i Dušana Radoševića, kao članova veća, uz učešće zapisničara Ružice Joksimović, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Živorada Mihajlovića, zbog kriv. dela klevete iz čl. 92. st. 3. u vezi st. 1. KZS, povodom žalbe punomoćnika oštećenog kao tužioca Arhiva SR Hrvatske, protiv rešenja Prvog opštinskog suda u Beogradu K. br. 288/88. od 4. 4. 1988. godine, u sednici veća održanoj dana 14. 11. 1988. godine, doneo je

R E Š E N J E

ODBIJA SE kao neosnovana žalba punomoćnika oštećenog kao tužioca Arhiva SR Hrvatske protiv rešenja Prvog opštinskog suda u Beogradu K. br. 288/88. od 4. 4. 1988. godine.

Obrazloženje

Rješenje Prvog opštinskog suda u Beogradu K. br. 288/88 od 4. 4. 1988. godine, odbačena je privatna tužba oštećenog kao tužioca Arhiva SR Hrvatske od 10. 3. 1986. godine protiv okr. Mihajlović Živorada, zbog krivičnog dela klevete iz čl. 93. st. 3. u vezi st. 2. i 1. KZS.

Protiv pomenutog rešenja izjavio je žalbu punomoćnik oštećenog kao tužioca adv. Duško Borčić, s predlogom da se rešenje ukine.

Okružni sud je razmotrio spise ovog predmeta sa pobijanim rešenjem i žalbom, pa je našao da je žalba neosnovana.

Naime, u žalbi se ističe da je pitanje jednog delegata glasilo »Kako da se dokumentacija o ustaškim zločinima u logorima nađe na smetlištu« a da je okrivljeni to pogrešno interpretirao kao pitanje »Kako to da se dokumentacija Arhiva proda Gradskoj čistoći«.

Sem toga navodi se da je prema člancima u sredstvima javnog informisanja na koja se okrivljeni poziva, delegat Trnokop Milan pitao »Šta je bilo sa dokumentacijom o zločinima u ustaškim logorima koja je pohranjena u Zavodu za sudsku medicinu, kako je dospela na smetlište i kako se moglo desiti da se dokumentacija Arhiva SR Hrvatske nađe na smetlištu« a da je okrivljeni naveo u svom članku da je to isti onaj Arhiv čija se dokumentacija našla na smetlištu.

Pri upoređivanju sadržine inkriminisanog članka okrivljenog sa sadržinom članaka drugih autora objavljenih u drugim sredstvima javnog informisanja koji se odnose na slučaj predmetnog arhivskog materijala o ustaškim zločinima u logorima, a uz to kada se uzme u obzir okolnosti dela, profesija okrivljenog kao novinara i njegov iskaz u vezi s tim, očigledno je da je on imao osnovanog razloga da poveruje da je taj materijal pripadao Arhivu SR Hrvatske što je i logično s obzirom na istorijski značaj materijala, te da se nije njegovom čuvanju posvećivala dužna pažnja, pa se na taj slučaj osvrtao u vidu ozbiljne kritike.

Sem toga, iz načina izražavanja ne proizilazi da je imao nameru da omalovaži ili uvredi bilo koga zbog tog slučaja, već se na uobičajeni način kao novinar osvrtao kritički na nemaran odnos prema pomenutom materijalu.

Dosledno izloženom njegove radnje ne sadrže ni zakonske elemente krivičnog dela klevete ni zakonske elemente krivičnog dela uvrede, pa je prvostepeni sud pravilno postupio kada je doneo pobijano rešenje.

Iz iznetih razloga a na osnovu čl. 397. st. 3. ZKP odlučeno je kao u izreci.

Zapisničar,
Ružica Joksimović

Predsednik veća-sudija,
Milić Petrović

Molba Javnom tužilaštvu SR Srbije za zaštitu zakonitosti

ADVOKAT
DUŠKO BORČIĆ
BEOGRAD, Ruzveltova br. 8
Telefon: 428-928
JAVNOM TUŽILAŠTVU SR SBRIJE
Beograd

M O L B A

oštećenog »Arhiva SR Hrvatske« radi podizanja zahteva za zaštitu zakonitosti protiv rešenja I opštinskog suda K. br. 288/88 i rešenja Okružnog suda u Beogradu, Kž. 3153/88.

Pravnosnažnim rešenjem I opštinskog suda u Beogradu, K. br. 288/88, od 4. 4. 1988. godine, odbačena je privatna tužba Arhiva SR Hrvatske

podneta protiv novinara Mihajlović Živorada, zbog krivičnog dela kleвете iz člana 93. st. 3 u vezi st. 2. i 1. KZS. U žalbenom postupku, Okružni sud u Beogradu je svojim rešenjem KŽ. 3153/88, potvrdio prvostepeno rešenje.

Smatramo da je obema odlukama potvrđen krivični zakon, odnosno učinjena povreda iz člana 365. stav 1. tačka 1. KZS. Naime, oba suda nalaze da je okrivljeni imao razloge da veruje u istinitost onoga što je navodio za privatnog tužioca, te da to isključuje njegovu krivičnu odgovornost za kriv. delo klevete. Istovremeno, drugostepeni sud nalazi da nema ni elemenata krivičnog dela uvrede.

Smisao odredbe iz člana 92 KZS, da se neće kazniti ko za drugom pronesi štogod neistinito, ako je razloga da veruje da je to što iznosi istinito, je u tome da se otkloni krivična odgovornost onoga ko je bio u zabludi u pogledu istinitosti onoga što pronesi. Međutim, okrivljeni Mihajlović je po profesiji novinar i veoma dobro zna šta i kako da piše. Nijednim dokazom, mada oba suda tvrde suprotno, ali bez argumenata, nije dokazao da je bilo gde bilo objavljeno ono što je on objavio. Okrivljeni je sve vreme tvrdio da je ono što je neistinito preneo pročitao u drugim listovima i pozvao se na te listove. Privatni tužilac je dostavio sudu te listove, na koje se okrivljeni poziva i ni u jednom od njih ni približno nije okrivljeni mogao da pročita to što tvrdi. Okrivljeni, najpre, neistinito interpretira pitanje delegata u Saboru Hrvatske i tvrdi da je delegat pomenuo »Arhiv« što nije tačno. Ni u jednom članku to ne piše niti je istina da je takvo pitanje postavljeno u odnosu na »Arhiv«. O tome je privatni tužilac dostavio sudu kao dokaz, dopis Sabora Hrvatske. Smisao pitanja delegata je bilo kako se arhivska dokumentacija našla na smetlištu. Međutim, okrivljeni navodi da je delegat pitao kako to da je »Arhiv« PRODAO smetlištu arhivsku građu. Teško se može prihvatiti da je ovo jedno te isto. Oba suda čine i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, iz člana 364. st. 1. tačka 11., jer njihovi razlozi u sadržini novinskih članaka ne odgovaraju stvarnoj sadržini tih članaka. Da li je svejedno da li je delegatsko pitanje bilo kako to da se PRODA arhivska dokumentacija ili je bilo kako to da ovakva dokumentacija dospe na smetlište? Naravno da nije. Treba napomenuti da, pošto se sam okrivljeni poziva na listove »Polet«, »Vjesnik« i »Delegatski vjesnik«, svi ti listovi objašnjavaju da se dokumentacija nalazila u Zavodu za sudsku medicinu, da je odatle bačena na smetlište, te da nikome ni na pamet nije palo da je to učinio »Arhiv«, a još manje da je PRODAO.

Upravo zato je neshvaljivo kako to da sud ne zatraži objašnjenje od okrivljenog gde je našao osnov za takvo svoje tvrđenje. Ako već tvrdi da su mu ovi listovi bili izvor informisanja, a kako u njima nema ni pomena o onome o čemu okrivljeni kasnije piše neistinito, gde onda sudovi, opštinski i okružni, vide da je okrivljeni imao razloga da veruje kako je »Arhiv« prodao dokumente Gradskoj čistoći?

Uvereni da će javni tužilac savesno proučiti spis I opštinskog suda, ne ponavljamo sve ono što smo naveli u privatnoj tužbi i žalbi na odluku prvostepenog suda, pa molimo da se podigne zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom SR Srbije.

Beograd, 26. 12. 1988.

Punomoćnik,

Prilog: fotokopije rešenja

D. Borčić

METOD HRG

Ujutro 17. studenog 1989. iznenada je u Zagrebu preminuo Metod Hrg, umirovljeni viši arhivist Arhiva Hrvatske.

Metod Hrg rodio se 14. rujna 1916. u Ivancu, gdje je završio osnovnu školu, a gimnaziju i teološki fakultet u Zagrebu. Diplomirao je 1942. god., kada je postao svećenik. Kao svećenik službovao je u Zelini i Svetoj Nedjelji. Odlaskom u mirovinu dra Josipa Buturca, na radno mjesto arhiviste za obradu arhivske građe arhiva Prvostolnog kaptola u Zagrebu (koji se još od 1914. g. nalazi u depozitu pri Arhivu Hrvatske), a u sporazumu s Nadbiskupijom zagrebačkom, izabran je Metod Hrg. Budući da je bio izvrstan latinist, a poviješću i arhivistikom bavio se još od studentskih dana, Hrg se mogao brzo i lako uklopiti u novi posao, makar je već bio u relativno kasnoj dobi za početak arhivističkog rada. Na službu u Arhivu Hrvatske nastupio je 18. svibnja 1966. sa skoro punih pedeset godina života.

U svom arhivskom radu Metod Hrg je u prvom redu obrađivao arhiv Prvostolnog kaptola zagrebačkog, zatim fondove i zbirke Nadbiskupskog arhiva, ali je sudjelovao i u ostalim programima i zadacima Arhiva Hrvatske, naročito onima Odjela za stariju arhivsku građu. U relativno kratkom roku načinio je nekoliko temeljnih središnjačkih poslova. U Kaptolskom arhivu, pored ostalog, sredio je Sjedničke spise 1801—1900. koji su ušli u depozit Kaptolskog arhiva 1966, a ta je građa velikim dijelom bila u rinfuzi, s rastepenim dosjeima. Još mu je teži bio zadatak napisati regeste za fond *Locus credibilis II*, koji nije imao nikakvih pomagala. Građu toga fonda sačinjavaju mnogobrojni teško čitljivi koncepti na latinskom jeziku. Metod Hrg napisao je izvrsne regeste na hrvatskom jeziku za sva 4372 dokumenta toga fonda.

U Nadbiskupskom je arhivu na početku službe sudjelovao i u revidiranju svih glavnih serija spisa. Predmet njegova rada za stručni ispit bio je sređivanje biskupskog arhiva u Zagrebu 1815. god. koje su po narudžbi biskupa Vrhovca obavili Martin Juraš Kovačić i njegov sin Josip Nikola (objavljeno u »Arhivskom vjesniku« X 1967).

Za neobično vrijednu zbirku Kanonskih vizitacija u Nadbiskupskom arhivu, koja osim sumarnog inventara nije imala nikakvih drugih pomagala, Metod Hrg je izradio kronološki popis svih vizitacija za razdoblje 1615—1914. po arhidakonatima i župama. Tome Hrgovu radu kasnije je J. Kolanović dodao indeksažu svih župa spomenutih u vizitacijama; rad objavljen kao zasebna knjiga Arhiva Hrvatske i Kršćanske sadašnjosti pod naslovom »Kanonske vizitacije Zagrebačke (nad)biskupije«.

Metod Hrg mnogo je radio i na objavljivanju arhivske građe. Čim je nastupio na službu u Arhivu Hrvatske uključio se u rad ekipe koja je pripremala za tisak Zaključke Hrvatskog sabora. Zajedno s drugim autorima pripremao je 8, 9, 10. i 11. svezak »Zaključaka« za razdoblje od 1759—1814. Osim transkripcije tekstova i korekturâ, Metod je za te sveske izradio i kazala osoba i mjesta.